

Η Αλκυόνη ήταν κόρη του Αιόλου, του θεού των ανέμων. Ήταν αρχόντισσα και ζούσε κοντά στη θάλασσα με τον άντρα της, τον Κήκυκα. Αισθάνονταν τόσο πολύ αγαπημένοι και ευτυχημένοι, ώστε παρομοίαζαν τους εαυτούς τους με το ζευγάρι των θεών, Δία και Ήρα. Προσφωνούσαν ο ένας τον άλλον, Ζεύς και Ήρα. Όταν το έμαθε ο Δίας οργίστηκε τόσο πολύ που μεταμόρφωσε τον Κήκυκα σε όρνιο. Η Αλκυόνη, χωρίς να γνωρίζει τι είχε συμβεί, έτρεχε παντού τρελαμένη για να βρει τον αγαπημένο της σύζυγο. Οι θεοί του Ολύμπου τη λυπήθηκαν και τη μεταμόρφωσαν στο θαλασσοπούλι που ψάχνει στις θάλασσες για να βρει το χαμένο της σύζυγο. Μάταια όμως, ο Κήκυκας άρχοντας των βουνών και η Αλκυόνη στολίδι της ακρογιαλιάς και των λιμνών...

Όρνιο

Cyps Fulvus, Griffon Vulture

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Νάσος Ναλμπάντης

Πριν πολλά χρόνια, όταν η κτηνοτροφία ήταν τρόπος ζωής και σχεδόν κάθε οικογένεια ασχολούνταν λίγο ή πολύ με αυτήν, τα όρνια ήταν μέρος της ζωής στην ύπαιθρο. Πολλές φορές έχω ακούσει ιστορίες από τους πρεσβύτερους για τα αγελαία αυτά πουλιά. Κυρίως για την λαιμαργία τους όταν εντοπίσουν ένα νεκρό ζώο. “Από το πολύ φαί δεν μπορούσαν να πετάξουν” έλεγαν και ξανάλεγαν οι παππούδες και εμείς δεν πιστεύαμε πώς ένα τόσο δυνατό και απλησίαστο κατά τα άλλα πουλί μπορεί να καταντήσει τόσο χορτασμένο, που να μην πετά. Η μεγάλη μείωση της ελεύθερης βόσκησης στην κτηνοτροφία αλλά και η γενική μείωση του αριθμού κτηνοτροφικών ζώων είχαν ως αποτέλεσμα την κατακόρυφη μείωση του πληθυσμού των γυιών και κατά συνέπεια και των όρνιων. Ευτυχώς στον Έβρο και συγκεκριμένα στη Δαδιά ένας μικρός αλλά

υγιής πληθυσμός ζει και αναπαράγεται στην ευρύτερη περιοχή. Στην Κρήτη επίσης υπάρχει ένας υγιής μικρός πληθυσμός και δειλά-δειλά επανεμφανίζεται στην υπόλοιπη Ελλάδα, σε κάποια μέρη που είχε εκλείψει.

Το Όρνιο είναι ημερόβιο αρπακτικό πτηνό, ένας από τους γύπες που ζει και στον ελλαδικό χώρο. Η επιστημονική του ονομασία είναι *Gyps fulvus* και η Αγγλική Griffon vulture. Η Λατινική επιστημονική ονομασία του γένους, **Gyps**, είναι εκλατινισμένη απόδοση της ελληνικής λέξης Γυψ, που σημαίνει κυρτός, γαμψός. Η Λατινική λέξη *fulvus* σημαίνει, «καφεκόκκινος». Η Αγγλική ονομασία του είδους *Griffon vulture*, προέρχεται από την Ελληνική λέξη **γρύψ**, μυθικό ζώο με σώμα λιονταριού και κεφάλι και φτερά αετού. Στην Ελλάδα το Όρνιο είναι γνωστό με τις ονομασίες Αλατζάς στην Κω, Γιούπας στην Κύπρο, Γυμνοκέφαλο στην

Κεφαλλονιά, Ερυθρόγυπας, Ζαγανό ή Ζάγανος, Σκάρα και Καναβός στην Κρήτη, Κοκκινόγυπας, Κόκκινο Όρνιο και Σκανίτης στις Κυκλάδες, Καρτάλι στην Θράκη. Το μέγεθός του είναι αρκετά μεγάλο, πολύ μεγαλύτερο σχεδόν από όλους του αετούς και λίγο μικρότερο από τον Μαυρόγυπα. Το ύψος του κυμαίνεται από **90** έως **112** εκατοστά, ενώ το εντυπωσιακό άνοιγμα των φτερών του φτάνει ως και τα **280** εκατοστά. Το βάρος των αρσενικών από **4,5** έως **10** κιλά ενώ τα θηλυκά λίγο μεγαλύτερα με βάρος από **6** έως **11** κιλά.

Τα όρνια τρέφονται αποκλειστικά με νεκρά ζώα, τα οποία εντοπίζουν μόνα τους ή με την βοήθεια μικρότερων πτωματοφάγων, όπως τα κοράκια. Ενδιαφέρονται κυρίως για τα εσωτερικά όργανα και το περιεχόμενο του στομάχου, καθώς και τη σάρκα των μεσαίων και μεγάλων νεκρών ζώων. Τουλάχιστον στην Ευρώπη, οι γύπες τρέφονται σχεδόν αποκλειστικά με νεκρά κτηνοτροφικά ζώα όπως αιγοπρόβατα, βοοειδή και ιπποειδή. Σπανιότερα, τρέφονται με μικρότερα νεκρά ζώα όπως σκυλιά, κουνέλια, αλεπούδες και άλλα. Στο μενού τους, πολύ σπάνια, εντάσσονται τα κητοειδή, οι πάπιες και τα ψάρια. Στους γύπες υπάρχει μεθοδικότητα στη διατροφή τους. Ο Μαυρόγυπας που αναλαμβάνει να κάνει τη «σκληρή δουλειά», να κομματιάσει τη σκληρή σάρκα του νεκρού ζώου ξεκινώντας από «έξω» με το ισχυρότατο ράμφος του, το όρνιο ξεκινά ταυτόχρονα από τις φυσικές οπές τρώγοντας το ζώο από «μέσα» συνήθως, σε αυτό το βοηθά και ο γυμνός λαιμός του ώστε να μη λερώνεται, τρώει όλο το μαλακό μέρος του ζώου. Την Άνοιξη και το Καλοκαίρι έρχεται ο Ασπροπάρης για τυχόν υπολείμματα και μικρά κομμάτια κρέατος με το λεπτό ράμφος του κατάλληλο για τη δουλειά και τέλος, εάν υπάρχει, ο γυπαετός τρώει τα κόκκαλα συμπληρώνοντας τον καθαρισμό της φύσης από νεκρά ζώα. Ακόμη και μία μικρή ομάδα από όρνια, μπορούν να «εξαφανίσουν» ένα νεκρό ζώο σε λίγες ώρες.

Τα όρνια είναι αγελαία κατά την αναπαραγωγική περίοδο και φωλιάζουν συνή-

θως σε αποικίες που μπορεί να περιλαμβάνουν από αρκετά έως πολλά ζευγάρια. Τα τελετουργικά ερωτοτροπίας περιλαμβάνουν σύντομες «καταδιώξεις» και πτήσεις, όπου ο ένας σύντροφος αντιγράφει κάθε κίνηση του άλλου. Το αρσενικό παίρνει κάποια υλικά επίστρωσης της φωλιάς και στη συνέχεια ακολουθεί το θηλυκό σαν κίνηση βοήθειας. Το όρνιο φωλιάζει σε βράχους. Το βασικό υλικό δόμησης της φωλιάς είναι ξύλα και ξερά κλαδιά και η επένδυση αποτελείται από πράσινα κλαδιά ή χόρτα. Οι διαστάσεις της φωλιάς δεν είναι τόσο μεγάλες όσο των αετών, συνήθως φτάνουν τα 60-100 εκατοστά σε πλάτος και τα 20-30 εκ. σε βάθος. Ωστόσο, επειδή χρησιμοποιείται κάθε χρόνο, αυτές οι διαστάσεις μεγαλώνουν συνεχώς. Κάποιες φορές χρησιμοποιούν εγκαταλελειμμένες φωλιές Χρυσαιετού ή Γυπαετού. Στην Ελλάδα, το όρνιο φωλιάζει σε βράχους, απόκρημνους γκρεμούς ή φαράγγια. Η περίοδος φωλιάσματος είναι έως τα τέλη Μαρτίου, συνήθως όμως πραγματοποιείται στις αρχές του Φεβρουαρίου. Το μοναδικό αυγό κλωσά το θηλυκό για δύο μήνες, ο νεοσσός αποκτά τελικό πτέρωμα στους τέσσερις και κάτι μήνες και παραμένει στην φωλιά ή κοντά σε αυτήν, για 3 μήνες περίπου. Μεγάλη είναι η αναπαραγωγική επιτυχία γύρω στο 65%-85%. Ο νεοσσός τρέφεται με αναμασμένη τροφή που φέρνει κυρίως το αρσενικό, ενώ πάντοτε υπάρχει στη φωλιά ένας γονέας.

Οι Ευρωπαϊκοί πληθυσμοί παραμένουν γενικά σταθεροί, με τους μεγαλύτερους να βρίσκονται στην Ισπανία, ενώ ακολουθούν η Γαλλία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα. Στην Ελλάδα του 19ου και των αρχών του 20ού, το όρνιο ήταν κοινό είδος. Στις επόμενες δεκαετίες και ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι πληθυσμοί του αποδεδειχτικά από μεγάλο μέρος στην πειρωτική χώρα και από όλη σχεδόν τη νησιωτική. Κατά τη δεκαετία του '90, εγκαταλείφθηκε το 70% των πειρωτικών αποικιών, λόγω της ανεξέλεγκτης ή παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Μετά την απαγόρευση της

χρήσης στρυχνίνης το 1981, η κατάσταση βελτιώθηκε, αλλά παραμένει το πρόβλημα ανεύρεσης τροφής. Μεγάλο πρόβλημα αποτελεί και η λαθροθηρία, που απειλεί τις μικρές ή διάσπαρτες αποικίες. Ο σημερινός πληθυσμός του είναι σχετικά μικρός. Λίγα ζευγάρια έχουν απομείνει στην Ήπειρο, την Αιτωλοακαρνανία, την Θράκη και την Νάξο. Τον πιο υγιή πληθυσμό διαθέτει η Κρήτη, δομημένο σε μικρές αποικίες. Όλα αυτά έχουν οδηγήσει στον χαρακτηρισμό του είδους, ειδικά για τον ελλαδικό χώρο, ως **τρωτό** ωστόσο, οι πληθυσμοί της Κρήτης και της Νάξου θεωρούνται κρίσιμως διακινδυνευόμενοι. Το όρνιο είναι προστατευόμενο είδος, με όλες τις αποικίες να βρίσκονται εντός του δικτύου ΖΕΠ/Natura 2000. Ο πληθυσμός του παρακολουθείται συστηματικά μόνο στην Κρήτη, ενώ ορισμένες αποικίες σε Μακεδονία και Θράκη υποστηρίζονται συστηματικά με τεχνητή παροχή τροφής (ταΐστρες). Ο πληθυσμός του Όρνιου στη χώρα μας εκτιμάται γύρω στα **200** ζευγάρια με τα πιο πολλά στην

Κρήτη. Πρέπει να αναφερθεί η εξαιρετική προσπάθεια, η οποία και συνεχίζεται να καταβάλλεται στην περιοχή της **Δαδιάς Έβρου**, που αποτελεί πρότυπο διατήρησης του είδους, μέσω συστηματικής σίτισης, παρατήρησης και καταγραφής του πληθυσμού.

Σημαντικότερη απειλή για το όρνιο θεωρείται η εγκατάλειψη της νομαδικής κτηνοτροφίας, αφού αυτό σημαίνει ότι μειώθηκαν και τα πτώματα των αιγοπροβάτων που αποτελούσαν τροφή του είδους. Άλλες απειλές για το όρνιο στην Κρήτη και γενικά στην Ελλάδα η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Τελευταία, ένας επιπλέον κίνδυνος είναι οι ανεμογεννήτριες που τραβούν την περιέργεια των πουλιών, με αποτέλεσμα να έχουν βρεθεί πολλά νεκρά πουλιά στις βάσεις τους.

Καθαριστής της φύσης από νεκρά ζώα, γίγας των αιθέρων, ας ευχηθούμε να υπάρχει για πάντα στη χώρα μας και στον καταγάλανο ουρανό μας...

FilosXenia Hotels

www.filosxenia-hotels.gr

Ακτή Πλατανίτης
Μαρώνια, Κορονηής
www.ismaroshotel.gr

ROXANI

A COUNTRY HOUSE HOTEL

Μαρώνια, Κορονηής
www.roxanihotel.gr

Κρατήσεις: reservations@filosxenia-hotels.gr | Τηλ: 23150 09858